

Nr 523

Av fru Ingenäs m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, angående hörselvårdens organisation m. m.

I proposition nr 96 föreslås att hörselskadad, som behöver hörapparat, skall erhålla statsbidrag till anskaffande av sådan. Detta bidrag skall utgöra $\frac{2}{3}$ av apparatpriset, dock högst 100 kr. och lika för alla kategorier hörselskadade utom för barn upp till 16 års ålder, vilka skola få behövliga hörapparater helt bekostade av statsmedel.

Detta förslag är att hälsa med stor tillfredsställelse därför att bidragsgivningen utsträcker att gälla även för barn och åldringar, vilka tidigare icke erhållit något statsbidrag till apparatinköp. För den grupp av hörselskadade, som tidigare varit bidragsberättigade, innebär emellertid det nya förslaget en försämring genom att det maximala bidraget sänkes från 200 till 100 kr. I de bestämmelser rörande anslaget för bidrag till anskaffande och drift av hörapparater, som meddelades i Kungl. Maj:ts brev till pensionsstyrelsen den 14 maj 1948, föreskrives att: "Bidrag må i regel utgå med högst $\frac{2}{3}$ av kostnaderna för anskaffande av sådan apparat", vilken utprovats på föreskrivet sätt. Senare har tillfogats bestämmelsen om en maximering till 200 kr. I Kungl. Maj:ts omnämnda brev föreskrevs även: "Bidrag till kostnaderna för drift av hörapparat må utgå med högst 100 kr. för år."

Då departementschefen nu föreslår, att bidraget skall utgå med $\frac{2}{3}$ av hörapparatkostnaden, dock högst 100 kr., utgår han från hörselvårdskommitténs beräkningar att goda rörförstärkta hörapparater genom landstingens inköpscentral (Lic) skola kunna erhållas till ett pris av kr. 150:— vilket också är förhållandet; dessa apparater betinga i dag ett pris av 150—200 kr. För inköp av en sådan apparat är det föreslagna bidraget väl avvägt. Dessa apparater ha dock den nackdelen för den hörselskadade, att deras driftkostnader äro dyra och beräknas för personer, som nödgas att ständigt använda sina apparater, uppgå till 150—200 kr. årligen.

Den nyare typen av hörapparater med transistorer drar endast $\frac{1}{5}$ av denna driftkostnad, och då de i övrigt enligt Hörselfrämjandet äro fullt likvärdiga med rörförstärkta apparater, borde de hörselskadade stimuleras till inköp av transistorapparater. Dessa äro dock avsevärt dyrare i inköp och kostar vid köp från Lic 250—300 kr. Även om man räknar med att de i framtiden komma att bli billigare, torde det dröja flera

år innan priset sjunkit till 150 kr. Många hörselskadade komma under denna tid att inköpa driftdyra, rörförstärkta hörapparater, ifall den i propositionen föreslagna bidragsgivningen fastställs. Då det beräknas, att antalet hörselskadade, som anskaffar hörapparat, kommer att överstiga 7 500 om året och att de som regel måste använda sina apparater i 7—8 år innan de kunna erhålla bidrag till utbytesköp, så blir det många människor som under en övergångstid beröras härav. Det föreslagna inköpsbidraget borde med hänsyn härtill höjas och i likhet med vad som nu är gällande bestämmas till $\frac{2}{3}$ av inköpspriset, dock högst 200 kr.

Antalet hörselskadade som nu innehar hörapparat beräknas uppgå till omkring 25 000. De allra flesta av dessa ha apparater av den driftdyra typen, och många köpa alltjämt sådana på grund av transistorapparaternas dyrare inköpspris. Av vad som sagts framgår, att det under en övergångstid av 7—8 år kommer att finnas ett stort antal hörselskadade, som måste använda apparater med dyra driftkostnader. Det är här fråga om påtvingade utgifter på grund av ett sjukdomsförhållande, som skapat men för framtiden. Detta borde rättvisligen jämföras med blindhetersättning för de blinda, vilken ersättning är avsedd att täcka de merkostnader denna lytesgrupp har för sitt lyte. Det kan också jämföras med sjukförsäkringens bestämmelser om fria läkemedel för vissa kroniska sjukdomar. Vi vilja därför i likhet med socialstyrelsen föreslå, att bidrag skall utgå med ett fast årligt belopp om 40 kr. till de vuxna och 80 kr. till barn, som använda sig av rörförstärkta apparater. Genom att beloppet sålunda begränsas, kommer det icke vid nyinköp att locka till fasthållande vid de driftdyra apparaterna.

Beträffande den föreslagna behovsprövningen av vilka som skola erhålla bidrag kan den naturligtvis av statsfinansiella skäl anses befogad, även om mycket talar för att en hörapparat skall i bidragshänseende jämföras med ortopediska proteser och stödförband, till vilka staten utan ekonomisk behovsprövning bidrager med $\frac{2}{3}$ av kostnaden. Om man finner att behovsprövning måste bibehållas, bör dock enligt vårt förmenande inkomstberäkningarna baseras på den beskattningsbara inkomsten och ej som propositionen förordar på den taxerade inkomsten. Den beskattningsbara inkomsten ger bättre anvisning om den sökandes ekonomiska bärkraft och verkar utjämnande med hänsyn till dyrortsgruppingen.

I propositionen föreslås vidare, att den taxerade inkomstgränsen för erhållande av bidrag för gift person höjes från 7 000 till 8 000 kr., vilket väl anses svara mot penningvärdeförändringar sedan den nuvarande gränsen fastställdes. Utöver denna gräns tillåtes nu ett ytterligare avdrag för vart tillkommande barn med 600, 500, 400 och 300 kr. Dessa barntillägg

föreslås av departementschefen bli borttagna dels med hänsyn till det bidragsbelopp som föreslås skall tillkomma barn samt dels för att underlätta granskningsarbetet. Här tycks enligt vårt förmenande föreligga en icke önskvärd sammanblandning av bidrag till anskaffande av hörapparater åt hörselskadade barn och bidrag till hörselskadad med minderåriga barn. Som motivering återstår då att granskningsarbetet skulle underlättas. Med hänsyn till den betydelse frågan har för flerbarnsfamilj, förefaller den motiveringen väl svag, då för granskningen endast erfordras ett vanligt åldersbetyg med angivande av antal barn och deras ålder.

Med stöd av vad som ovan anförts föreslå vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 96 måtte besluta

- 1) att bidrag till inköp av hörapparat bestämmes till $\frac{2}{3}$ av kostnaden, dock högst 200 kr.;
- 2) att driftbidrag till rörförstärkt hörapparat skall utgå med ett fast årligt belopp av 40 kr. till vuxna och 80 kr. till barn; samt
- 3) att vid behovsprövningen inkomstberäkningarna baseras på den beskattningsbara inkomsten och ej på den taxerade samt att nuvarande tilläggsavdrag för barn bibehållas.

Stockholm i mars 1955

Lena Ingenäs

Lisa Johansson

Tekla Torbrink

Henry Allard

Karl Andersson

i Björkäng
